

ב"ל (תל-אביב-יפו) 4-7266-2013 - מאיר ממן נ' המוסד לבטוח לאומי

ב"ל (תל-אביב-יפו) 4-7266-2013 - מאיר ממן נ' המוסד לבטוח לאומי מוחזע עובדה תל-אביב-יפו

מאיר ממן

ע"י ב"כ - עו"ד בדיחי

נ ג ד

המוסד לבטוח לאומי

ע"י ב"כ - עו"ד לירון דגן

בית דין אזרחי לעובדה בתל-אביב-יפו

[29.01.2013]

כב' השופטת הדס יהלום, סגנית נשיאה

פסק דין

1. התביעה הוגשה בשנת 2004.

ביום 23/6/2004 ניתן פסק דין הדוחה את התביעה.

בעקבות ערעור שהוגש על פסק הדיון, חזר הדיון לטיפול.

לאחר חזרתו, התביעה נמחקה על פי החלטה מיום 10/11/2011, מחוסר מעש.

ב"כ התובע ביקש לחדש את ההליכים ואלה חודשו בחודש נובמבר 2011.

2. הצדדים הסכימו על מינוי מומחה רפואי, על פי העובדות כדלקמן:

"א. התובע עבד משנת 1999 במשך 5 שנים כאחראי מחלקת ירקות בחברת פרו פלויס העוסקת בשיווק מוצרים מזון למוסדות".

ב. התובע היה מגיע לעובדה בשעה 01:30 בלילה, ועביר את הסchorה שהושארה על גבי משתחים לתוך המחסן באמצעות מלזה חשמלית מסוג "קלרין".

ג. התובע העביר 2-3 משתחים לכל סוג ירק.

ד. לאחר מכן בדק התובע הזמנות במחשב, ובהתאם להזמנות ריכז את עגלות המתכת ("לולים") לפי הסchorה המבוקשת ולפי הזמנה.

ה. הפעולות המפורטות בסעיפים ב'-ד' לעיל ארכו כשעתיים.

ו. כל הזמנה בסדר גודל שהቶבע ביצע היתה במשקל כולל של כ- 1/2 טון סchorה ממינים שונים. הזמנה של כל ירק הינה הזמנה המכילה שקים או קרטוניים. (לדוגמא: 100 ק"ג תפוא - יש שקים של 20 ק"ג או של 50 ק"ג והቶבעלקח מהמשתח מס' שקים לפי הזמנה והיה מניחם בלוליהם).

ז. העובדה הייתה רוטינית: התובע היה הולך למשטח הרלוונטי, לוקח בידייו שק או ארגז, הולך לכיוון ה"לול" ומניח ב"לול" ווחזר חלילה. כך שוב ושוב במהלך שעות העבודה ובכל יום העבודה.

ח. כאשר השקים נמצאו בחלקן העליון של המשפט התובע לא היה צריך להתכווף על מנת להריהם, אך היה עליו להתכווף על מנת להניחם במלול הrisk. וכן להיפך, כאשר הלול היה מתמלא, התובע לא היה צריך להתכווף להניחם אך היה עליו להכופף על מנת להריהם מהמשפט.

ט. פעולות הרמת הארגזים/שקים, נשיאתם והובלתם התבכעה על ידי התובע באופן ידני בשל אופן ביצוע העבודה.

י. הויאל והיה מדובר במשתחים שונים היה על התובע בכל פעם לפנות למשטח אחר, להתכווף, להרים ולשאת את הארגז/שק ממנה וללכט ללול. שם היה עליו להתכווף להניח ולסדר ידנית את הסchorה.

יא. למשל אם יש 150-100 ק"ג של תפ"א להזמנה היה על התובע לסקוב מספר שקי תפ"א בהתאם ואח"כ היה עובר לירק אחר עד לסיום הזמנה.

יב. סידור הזמנה גודלה ארוכה כשעה וחצי בהם התובע היה חוזר שוב ושוב על פעולות הרמת שק/ארגון, הליכה ללול ומיקום השק/ארגון במלול.

יג. כאשר נגמרה הזמנה - התובע היüber להזמנה חדשה ומ Nie את הירקות במלול חדש.

יד. בין הזמנה לתובע היה נח מספר דקוט, וממשיך להזמנה הבאה.

טו. קר עבד התובע במהלך יום בעובדה של 10-8 שעות, אשר למעט כשעתים לפני וכשהר אחורי של עבודה הכנה, יתר שעות עבודה היו מוקדשות לעבודות סבלות.

טט. התובע היה מסיים את עבודות בסביבות השעה 10:00 - 11:00 בוקר כאשר כל ההזמנות היו מוכנות במלולים להעמסה על המשאיות לשיווק למוסדות השונים.

יז. שקים שהרים התובע היו במשקלים משתנים: 7-6 ק"ג, 20 ק"ג 50 ק"ג.

ז. בית הדין מינה ממומחה ייעץ רפואי את ד"ר לב אל אסא.

להלן שאלות שהופנו למומחה:

א. מהי מחלת התובע בגב?

ב. האם יש קשר סיבתי בין מחלת התובע לבין עבודתו כפי שתוארה בהחלטה דלעיל?

ג. אם התשובה לשאלת הקודמת היא חיובית - האם מחלתו של התובע היא תוצאה של תהליכי תחולאות, או שהיא תוצאה של אירועים זעירים (מיקרוטראומות) - פגיעות זעירות וחוורות לגבו של התובע שניתן לאחר זמן או מקום?

ד. אם קבועת כי היו פגיעות זעירות - האם יש לראות במחלת התובע תוצאה של אותן פגיעות קטנות וחזקות, שבמצטבר גרמו להופעת המחלת ממנה סובל התובע?

במילים אחרות, הייתה כל פגיעה כנ"ל בעלת אופי בלתי הפיך (irreversible) קר שבחצטרף אליה פגיעות דומות וחוורות, נוצר המצב הק"ם?

ה. אם התשובה לשאלת הקודמת חיובית - האם תנאי העבודה של התובע כפי שתוארו בהחלטה, השפיעו על התפתחות המחלת הרבה פחות מאשר נתוני האישים (גורמי סיכון) של התובע, אם היו כאלה?".

4. להלן חוות דעת המומחה מיום 11/12/2014:

"א. מחלתו - בגב - של התובע הנה מחלת ניונית של הדיסקוט הבין חוליתיות בחלק המותני של עמוד השדרה. הביטוי הקליני למחלת הינה כאמור גב תחתן שהחמייר בעקבות תאונות העבודה בשנת 2003. הביטוי הדימומי למחלת הינה שינוי צורה ומבנה של הדיסקוט שבין החוליה המתניתת השילשית עד לחולית העצה הראשונה.

ב. מחלתו של התובע מתאימה למה שמדובר כמחלה הקשורה לעבודה (WORK RELATED DISEASE), והכוונה למחלה שיש לה מספר גורמי סיכון כולל גורם סיכון הקשור לתנאי העבודה ותרומתו לגרימת המחלת היא משמעותית. במובן זה יש קשר סיבתי בין מחלתו של התובע ובין עבודתו כפי שתוארה בהחלטת בית המשפט.

ג. כאמור, מחלתו של התובע התרחשה כתוצאה מכמה גורמים או כמה השפעות, ולכן אין אפשרות בודד גורם העיקרי. חלק מהתhalbיר הינו תhalbיר תחולאי, חלק אחר אותו ניתן ליחס לתנאי העבודה, ניתן לתארו כתוצאה של מיקרוטריאומה שהצטברו לעבודה נזק. יצוין כי ההצטברות היא לשני התהליכים האחד, התhalbיר התחולאי והשני לנזק הנגרם מהמיקרוטריאומות שנינן ליחס להן זמן ומקום.

ד. כאמור לעלה מחלתו של התובע היא תוצאה של מספר גורמים אחד מהם הנו הצטברות נזק בלתי הפיך בשל פגיעות זעירות בעת העבודה.

ה. תנאי העבודה של התובע כפי שתוארו בהחלטת בית המשפט השפיעו לא פחות מגורמי סיכון אחרים על התפתחות המחלת".

5. ביום 7/3/2003 הועברו למומחה שאלות הבירה כדלקמן:
- "1. האם קיימים בתיק הרפואי רישומים המצביעים על פגעה בגבו של התובע עבור לשנת 1999? אני נמק תשובהך.
 2. האם נכון שברטיס הרפואי נרשם עוד בשנת 1997 (כשנתיים טרם החל לעבוד בעבודתו בגין הוגשה התביעה) סבל התובע מכabi גב, ואף עבר בדיקת CT שהצבעה על התפתחות שינויים ניוניים?
 3. מה מצב גבו של התובע היום יחסית לתאריך בדיקת CT משנת 1997? האם מדובר בהחמרה של ממש צזו החורגת מהחמרה הנובעת מהתבגרות התובע ב- 15 שנים? אני הסביר תשובהך.
 4. אני הסביר ונמק קביעת בתשובה א' לחווות דעתך לעניין תאונה משנת 2003?
 5. לאור קיומם של שינויים ניוניים משמעותיים עבור לשנת 1999, נא הסביר לעניין הפגימות הזרירות והבלתי הפיכות שנגרמו לתובע בגבו מעבודתו, כפי שתוארה בהחלטת בית הדין? אני הסביר תשובהך".
6. להלן תשובות המומחה מיום 27/3/2003:

- "1. הרישום המוקדם ביותר של כאב גב תחתון בתיק הרפואי נרשם על ידי ד"ר ע. להב ביום 26.11.1996. רישום מאוחר יותר ל-1999 יותר נרשם ב-13.4.1998.
2. אין בתיק הרפואי שלפני רישומים משנת 1997. על פי רישומים משנת 2003 ואילך נעשתה בדיקת ט"מ (CT) ב-1997 ובה נמצא בלתי דיסק בגבاهים L3 - S1.
3. אין בתיק הרפואי שלפני תאור בדיקת ט"מ מ-1997. מה שיש היא הערת רופא עם ציון הממצא הנ"ל ללא התייחסות לpermeters אחרים של מחלת ניוונית של דיסק בין חוליות. גם תיאור הבדיקה מ-2003 לוקה בחסר רב וכן אין ידי להשוו את שתי הבדיקות. הפענוח של בדיקות ט"מ געשה תמיד בפרקן ובפרקן הרבה צווארה של הדיסק, שינויים במפרקן הבין חוליתיים האחוריים (פרקן פצטריים) שניוי קוטר התעללה הספינלית, שינויים בקוטר הנקבים העצביים, שינויים במבנה הגרמי של החוליות ויחסים בין גופי החוליות. כל אלה הנםpermeters מהם אפשר ללמוד על שינויים ניוונית של הדיסקים. כל אלה אינם בנמצא בתיק הרפואי וכן אין יכול אף לנסתות לעשות השואה בין ממצא 1997 לאלו של 2003.
4. קביעתי, בתשובה א', בחוות דעת, בעניין התאונה משנת 2003 מבוססת על הנאמר ונרשם בתיקו הרפואי של התובע ועל העובדה שהחל משנת 2003 חלה עליה ברורה במספר הפניות של התובע לקבלת עזרה בשל מחושי הגב שלו. מסקנתי הייתה שגם לפני התאונה סבל התובע מכאב גב תחתון אך מאז התאונה חלה החמרה משמעותית במצבו.
5. איןנו יודעים כי עבר ל-1997 היו קיימים שינויים ניוונית משמעותיים. הממצא, המצוטט באופן עקיף, של בלתי דיסק אמנים יכולים לرمז על כך אבל יש לזכור שבקבוצת הגיל של התובע בזמן הנדו, בכ-50% מן האוכלוסייה מוצאים ממצאים דומים אצל נבדקים שאיןם סובלים ממחושים של מחלת ניוונית של הדיסקים. אשר למשפט "פגימות עיריות ובלתי הפיכות", שנכתב בשאלת מס' 5, לא נמצא אותו, בצורה זו, בחוות דעת. מה שרציתי לומר הוא שבהתאם למה שלמדתי מסעיף 4 בהחלטת בית הדין מיום 29.11.11, על תטא עיפוי, היו תנאי עבודהו של התובע גורם סיכון ללקות במחלה נוונית של הדיסקים. גורם אחד מני כמה. חשוב כאן לציין כי מגנון הווצרות המחלה, אותו ניתן לתאר כהשפעה המ不怕ת של חבלות עיריות הוא אותו, בין שהחבלות העיריות נגרמו במקומם העובדה או במסגרת אחרת. המuido בתנאי העובדה כפי שתוארו בהחלטת בית המשפט הנה שההזדמנות להפגע מן החבלות העיריות היא הרבה יותר גדולה.
- מן הראוי, אולי, הוא לציין מהם הגורמים האחרים שתרמו למצבו של התובע דהיום, הראשון והחשוב שבהם הנה הגורם הגנטי. גורם נוסף הנה התאונה בשנת 2003".
7. ביום 12/6/2012 נשלחו למומחה שאלות הבירה נוספות:

- "1. האם לאור המסמכים הרפואיים המצורפים לתיק הרפואי, ובשים לב לרשומה רפואית מיום 22/6/2003 שם סיכם אורתופד ד"ר ריבק את מצבו של התובע בשנת 1997, הנר סבור כי היו לתובע שינויים ניוניים משמעותיים עוד קודם לשנת 1999 אז התחיל בעבודתו? أنا נמק.
2. בחווות דעתך התייחסת לתאונה שאירעה בשנת 2003. האם נכון שתאונה והשלכותיה, הן גורם המכריע בהתפתחות מחלתו של התובע הרבה יותר מתנאי עבודתחו החל משנת 1999? أنا נמק תשובהך".
8. להלן תשובה המומחה מיום 12/7/2008:
- "1. עפ"י הרשימה הרפואיית סבל מר ממון מהתקפי כאבגב תחתון החל משנת 1996. ברישום ביקור על ידי ד"ר מכלל ריבקון מיום 22.6.2003 מצאתי ציטוט של ממצאי בדיקת טומוגרפיה מחשבית משנת 1997, לפיו נמצא בלבתי דיסקיות בגבורה: 3-L; 4-L; 5-L; 5-L-5.
- ממצא זה הינו עדות מובהקת לשינויים ניוניים של הדיסקיות הבין חוליות, מכאן ששנתיים עברו להתחלה עבדתו ב-1999 הוא בעמוד השדרה המותני של התובע שינויים ניוניים מובהקים.
2. אין דרך לשקלל את התרומה היחסית של גורמי סיכון שונים להתפתחות המחלת מה גם שכפי שציינתי, בחווות דעתך, הגורם החשוב ביותר בהתפתחות המחלת (מחלה ניונית של הדיסקיות), הנה הגורם הגנטי. דרך אחת ללמידה על התפתחות המחלת הנה דרך המשקיפים הקליניים כולם בחינת ההפרעה התפקודית והשפעה על איכות החיים של המחלת.
- מנקודות מבט זאת מתבלטת התאונה בשנת 2003 כגורם בעל השפעה מכרעת על ההתפתחות המחלת".
9. ביום 9/9/2009 הופנה שאלות בהברה נוספת:
- "א. נכון האמור בסעיף 1 לחווות דעתך המשלימה מיום 12/7/2008, האם נכון שתובע חלה עוד קודם לתחילת עבדתו ולא כל קשר אליה?
- ב. נכון האמור בסעיף 2 לחווות דעתך המשלימה מיום 12/7/2008, האם נכון כי הגורם המכריע להתפתחות מחלתו של התובע הינו תאונה עבר בשנת 2003 ולא תנאי עבודה כמו פרט בהחלטת בית הדין מיום 29/11/2009?
- אם תשובהך שלילית - האם נכון כי השפעת תנאי עבודה של התובע על ההתפתחות מחלתו, פחותה בהרבה מהשפעת גורמים אחרים, ביניהם הגורם הגנטי וכן תאונה שאירעה בשנת 2003?".
10. להלן תשובות המומחה מיום 12/9/2009:
- "א. נכון יהיה לטעון כי התובע חלה קודם לתחילת עבדתו. עם זאת תנאי העבודה של התובע הוא גורם סיכון נוסף ללקות במחלת או במילוי אחריות בדבר נוספת לבניין התמונה הקלינית כפי שהתפתחה בהמשך.

ב. כוונתי בסעיף 2 לתשובי שאלות הבהרה מ 8.7.2012 היא שהגורם המכريع בהתפתחות השינויים הנינויים בעמוד השדרה של התובע הנהו הגורם הגנטי. לגורם זה הцентрפו גורמים נוספים כגון תנאי העבודה וכן התאונה ב-2003. כאמור בתשובי הנ"ל אני יודע לשקלל התרומה היחסית של כל אחד מן הגורמים הנוספים במיוחד לאור העבודה שהשפעתם לא הייתה בו זמןית".

11. הצדדים הגיעו סיכומים בכתב.
12. לאחר עיון בחומר שבתיק ובטענות הצדדים, להלן פסק הדין.
13. המומחה קבע בחווות הדעת המקורית, כי לתנאי העבודה של התובע כפי שתוארו בהחלטה, הייתה השפעה על מחלתו בגב. עוד קבע שתנאי העבודה כפי שתוארו בהחלטה, השפיעו לא פחות מגורמי סיכון אחרים על ההתפתחות המחלתה.
14. די בדברים אלה כדי לקבל את התביעה.
15. לאחר מכן הבahir המומחה מהם גורמי הסיכון הנוספים הרלבנטיים.
 - האחד - גורמי סיכון כגון קבוצת גיל וגורם גנטי.
 - השני - תאונה בה נפגע התובע בשנת 2003.
- ראוי לעניין זה את תשוביות המומחה מיום 27/3/12.
16. כאשר המומחה התבקש להביע עדמותו בשאלת האם התאונה משנת 2003 היא זו שהוותה גורם מכירע למחלתו של התובע, השיב המומחה:

"אין דרך לשקלל את התרומה היחסית של גורמי סיכון שונים להתפתחות המחלתה" (תשוביות מיום 8/7/12).
17. אמנם נכון שבתשוביות מיום 8/7/12 הבahir המומחה כי הגורמים המשמעותיים למחלתם הגנטי והתאונה משנת 2003.
 - ואולם זאת אמר לאחר שהבהיר אין בחווות הדעת הראשונה והן לאחר מכן, שתנאי העבודה כפי שתוארו בהחלטה (מרקוטראומה), הייתה השפעה על קרות המחלתה, לא פחות מאשר נתונים אישיים, וכי אינו יכול לקבוע באיזה שיעור.
 - 18. על פי חוות דעתו של המומחה, לתנאי העבודה כפי שתוארו בהחלטה, יש השפעה ממשית על קרות המחלתה, זאת בנוסף על סיבות נוספות.
19. בסיקומי הנتابע הועלתה טענה לפיה לא הונחה תשתיית עובדתיות בעילה של מקרוטראומה (סעיף 14).
 - טענה זו סותרת הסכמה ברורה של הצדדים, בבית הדין הארץ כעולה מפסק הדין מיום 10/9/16, בתיק עבל 476/09.
 - 20. לאור האמור, נוכחות דעת המומחה ד"ר לב-אל, התביעה מתקבלת. בין ההלכים בתיק ישלם הנتابע לתובע הוצאות שכ"טעו"ד בסך 4,000LN. ניתן היום, י"ח שבט תשע"ג, (29 נואר 2013), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.